

Försvarets omstrukturering – Nuläge och förbundets syn

Officersförbundet återupptar kontinuerlig utgivning av Officersinfo special – i likhet med förbundets rutiner i samband med genomförandet av försvarsbeslutet 2004.

I Officersinfo special behandlas statusen på de olika delarna av Försvarets omorganisation. Även förbundets ståndpunkter klargörs.

Formen kommer att bestå av fyra konstanta övrigrubriker och varierande antal underrubriker som kommer att vara konstanta så länge frågan bedöms aktuell. Då någon fråga är färdigbehandlad kommer den att utgå.

Avtalsfrågor och övriga löpande ärenden redogörs för i vanliga Officersinfo

FM övergripande inriktning

- Allmänt

Sid 2

Insats- och produktionsorganisation

- Om inplacering av officerare på specialistofficersbefattningar
- Om tjänstgöringsobligatorium för inplacering i insatsorganisation

Sid 5

Personalvolym

- Om antalet befattningar i framtidens försvarsmakt
- Om FM vilja att minska antal officerare
- Om anställning av gruppchefer, soldater och sjömän

Sid 3-4

Grundorganisations- förändringar

- Allmänt om grundorganisationsförändringar
- Om reduceringar inom Info, ekonomi, HR och miljöfunktionerna
- Om flytt av ingenjörkompanier
- Om flytt av basbataljonerna
- Om GLC/NOC

Sid 6-8

Fortsättning på sid 2

Om försvarsmaktens övergripande inriktning

Allmänt

Regeringen anvisade i inriktningspropositionen (Prop 2008/09:140) vilken väg den anser att Försvarsmakten (FM) bör gå. Riksdagen antog propositionen utan väsentliga ändringar. Delar av inriktningspropositionen har utvecklats i Budgetpropositionen för 2010.

Grunddragen är:

- Värnplikten avskaffas i fredstid från den 1 juli 2010.
- Försvaret ska bestå av anställd personal.
- Kostnader för stödfunktioner (personal-, materiel- och logistikförsörjning, samt stödfunktioner) ska minskas till förmån för insatsförband med anställd personal.
- Insatsorganisationen bör vara intagen 2014, men vissa förband bedöms inte vara fullt operativa vid den tidpunkten.
- Förbandsmålsättningar ska i huvudsak fastställas under 2010.
- För arméns del ska de nya förbanden i huvudsak vara klara till början av 2015.

Vidare har regeringen beslutat att inga organisationsenheter inom grundorganisationen kommer att läggas ned innan valet 2010, dock får FM genomföra rationaliseringar och effektiviseringar inom nuvarande organisation.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Förbundet driver arbetet i två tåter. Dels en tåt där förbundet i samverkan med Försvarsmakten, på Försvarsmaktsnivå och på förbandsnivå, försöker få myndigheten att fatta kloka beslut, utifrån så goda underlag som möjligt.

Här försöker förbundet vara en vakthund och peka på vad som faktiskt är beordrat av regeringen - och därigenom måste verkställas.

Dessutom bedriver förbundet opinionsbildning på en andra tåt i syfte att uppmärksamma väljare och politiker på konsekvenser av redan fattade beslut och vad förbundets medlemmar anser är långsiktigt hållbara beslut för framtiden.

Avseende FM:s övergripande inriktning påpekar förbundet att:

- det inte råder balans mellan ekonomi och uppdrag, samt att det haltar vad gäller nationell förmåga. Oavsett vad förbundet och dess medlemmar tycker står dock beslutet sannolikt fast. Det finns dessutom en hyfsat enig försvarsberedning bakom

beslutet så trots retorik från oppositionen kommer det troligen inte bli någon ändring med en annan regering.

- regeringen har skrivit både i budgetpropositionen för 2010 och i inriktningspropositionen (Prop 2008/09:140) att omställningen av FM ska ske i den takt ekonomiska medel frigörs. Officersförbundet hävdar att det är viktigt att både regeringen och FM är trogna det. För snabba beslut på oklara grunder skada både förbundets medlemmar, Försvarsmaktens förmåga att framstå som en god arbetsgivare och Sveriges försvarsförmåga.

Avseende opinionsbildning försöker förbundet få medborgare, politiker och massmedia att:

- ta i försvarsfrågan med större allvar.
- först utgå från vilka uppgifter försvaret ska ha och därefter allokera resurser, istället för att, som idag, börja med pengarna och därefter lasta in mer uppgifter än pengarna räcker till.
- förstå vikten av ett försvar som är dimensionerat för att hantera en eventuell negativ framtidsutveckling.

Fortsättning på sid 3

Personalvolymen

Om antalet befattningar i framtidens Försvarsmakt

Försvarsmakten utgår i sin planering från att Försvarsmakten ska bestå av:

ca 3 300 officerare,

ca 5 200 specialistofficerare,

ca 6 400 anställda gruppchefer, soldater och sjömän (GSS), samt

ca 9 000 kontrakterade (deltidstjänstgörande) GSS.

Ca 22 000 i de nationella skyddsstyrkorna/hemvärnet

Ca 5 000 civila

Ca 2 400 Reservofficerare

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Förbundet anser att:

- eftersom IO 14 och Prodorganisationen fortfarande är under beredning måste ovanstående volymer kunna justeras.
- den slutliga organisationen bör tas fram i samverkan. För tillfället är det inte bestämt när en sådan samverkan kan komma till stånd.

Förbundet deltar i beredningen och har så här långt kunnat konstatera avseende nuvarande plan att:

- framförallt fördelningen mellan olika personalkategorier (exempelvis officerare/specialistofficerare) och grad/nivåfördelning behöver granskas ytterligare.
- det krävs mer underlag avseende hur insatsförbanden ska ledas och produceras innan det totala personalbehovet fastställs.

Om Försvarsmaktens vilja att minska antalet officerare i organisationen

FM bedömer – trots ambitionen att så långt som möjligt placera alla officerare i IO 14 – att det finns 1000 för många officerare, idag jämför med behovet kring 2014. Officerskåren anses av FM vara för stor för den tillgängliga ekonomin framöver, samt ha bristande kompetens för befattningar i IO 14.

Regeringen säger dels att Försvarsmakten så långt som möjligt ska bemannas med befintliga officerare dels att yrkesväxling är det som FM måste arbeta aktivt med för att avveckla de som har en icke passande kompetens.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Förbundet anser att:

- avveckling och uppsägning av officerare är fel metod. Yrkesväxling respektive omskolning är den väg som förbun-

det vill ha. Officersförbundet har därför uttalat sig positivt om regeringens inriktning avseende karriärväxling.

Fortsättning på sid 4

Personalvolymen – Om anställningar av gruppchefer soldater och sjömän

Angående avtal om långa tidsbegränsade anställningar för gruppchefer, soldater, och sjömän (GSS) är regeringen tydlig med att det ska vara tidsbegränsade anställningar.

Personalförsörjningsutredningen ska utreda formerna och förutsättningar för anställning av GSS och specialistofficerare. Utredningen ska redovisa slutresultat senast första december 2010.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Officersförbundet anser att:

- det är avsevärt bättre att vi tecknar avtal om detta än att regeringen ska skriva en förordning. Då kan förbundet och FM påverka formerna för anställningarna så att det passar såväl FM som den enskilde individen.
- det är fel att tillämpa tidsbegränsade anställningar för specialistofficerare
- tidsbegränsade anställningar är lämpligt för kategorin gruppchefer, soldater och sjömän, men att formerna för

anställning, avveckling och villkor bäst löses genom kollektivavtal.

Hela frågan om anställningsformer i den kommande insatsorganisationen är nu lagd i knäet på den utredare som regeringen utsett. Utredningen ska vara klar vintern 2010. Vi kommer föra dialog med utredaren och är representerade i utredningens referensgrupp.

Fortsättning på sid 5

Om uppbyggnad av insatsorganisation 14 och produktionsorganisation

Om insatsorganisationen 2014 (IO14) och omplacering till specialistofficersbefattning av officerare

FM är tydlig med att IO 14 så långt det är möjligt ska bemannas våren 2010 och att huvuddelen av dagens anställda ska användas för bemanningen. Regeringen säger att FM så långt som möjligt ska använda dagens anställda för bemanning

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Officersförbundet anser att:

- **alla dagens anställda kan och ska användas för att bemanna IO 14.** Vidare att man så långt som möjligt inte ska placera personalen i förband som innebär att de måste flytta.
- **det viktigaste är att individen får en acceptabel placering och därmed har kvar sitt jobb.** Med hänsyn till att den framtida officerskåren i övervägande grad består av specialistofficerare kommer en stor mängd av dagens officerare att placeras på specialistofficersbefattningar.
- eventuellt byte av grad ska vara frivilligt.
- att det ska vara möjligt att konkurrera om både officers- och

specialistofficers-befattningar i framtiden oavsett vilken befattning den enskilde fick våren 2010.

Enligt rykten skulle det förekomma diskussioner kring lönesänkningar för de individer som skulle bli specialistofficerare. Inga sådana förslag har lagts av arbetsgivaren och förbundet skulle inte acceptera lönesänkningar vid byte av befattning. För att specialistofficerssystemet ska bli livskraftigt måste dessutom specialistkompetensen premieras lönemässigt

Om tjänstgöringsobligatorium i internationella insatser

FM överväger att ställa obligatoriskt krav på arbetskyldighet för internationella på den som vill få en plats i IO 14.

Under sommaren 2009 beslutade FM att samtliga som vill gå kurser som ger kompetens för befordran måste skriva om sina anställningsavtal till nya med obligatorium.

Riksdag och regering lägger stor vikt vid frågan om att personalen måste vara tillgänglig för de uppgifter som Riksdagen respektive ställer.

Det har bildats en utvecklingsgrupp där förbundet, övriga fackförbund och arbetsgivaren ska bereda frågan om arbetskyldighet

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Förbundet utreder just nu arbetsrätten kring arbetskyldigheten

Förbundet anser att:

- huvuddelen av Officersförbundets medlemmar är inte negativa till obligatoriet i sig utan till de oklara kontrakten och sättet obligatoriet införts på.
- ett nej till obligatorium inte är skäl för uppsägning.
- den enda rimliga vägen att gå mot ett obligatorium är att erbjuda den enskilde ett frivilligt omtecknande av anställ-

ningsavtalet. Ett sådant omtecknande ska vidare stödjas av någon form av villkorsmässig stimulans, vilken förbundet anser ska vara kollektivavtalsreglerad.

– villkoren kring ett obligatorium måste definieras innan de anställda tvingas att skriva under nya avtal. Det handlar bland annat om insatsfrekvens, giltiga skäl för att inte delta i en insats, sanktionsmöjligheter mot den som inte åker.

– stödet till anhöriga till tjänstgörande i insatser måste förbättras innan tjänstgöringsvång införs.

Fortsättning på sid 6

Organisationsförändringar

Allmänt

Regeringen har beslutat att Försvarsmakten ska minska organisationen för att satsa frigjorda resurser på insatsförbanden. Produktionsorganisationen ska minskas och insatsförbanden ska kunna försörja sig själva.

FM skrev i sitt underlag till regeringen den 30 januari 2009 att myndigheten ansåg att följande åtgärder var nödvändiga:

1. Sjöstridskompanierna i Härnösand, Malmö och Visby bör läggas ned under 2010.
2. Sjöstridskompaniet i Karlskrona bör läggas ned 2011.
3. Verksamheten i Hästveda bör läggas ned.
4. Ledningsenheter vid flygflottilljerna F7, F17 och F21 bör avvecklas och bilda lokala ledningsplatser i fredsmiljö.
5. Ingenjörsbataljonerna bör samlokaliseras till en plats.
6. Stridsvagnsverksamheten bör samlokaliseras till en plats.
7. Antalet markstridsplattformar (förband) bör minskas från fem till fyra.
8. Marinens baseringsmöjligheter bör avvecklas förutom i de prioriterade områdena Gotland, Öresund, Kattegatt och Skagerrack. Övrigt ska marinens sjöstridskrafter baseras tillfälligt där det finns lämplig civil kaj.
9. Ett flygplatsområde (Uppsala/Ärna) bör lämnas senast 2010.
10. LSS bör omlokaliseras eller minskas i omfång på nuvarande plats.
11. En militärhögskola bör kunna läggas ner.

Ovanstående är **beslutsinriktningar**. Någon enstaka åtgärd har redan inletts. Exempelvis flygverksamheten på Ärna kommer att avslutas och eventuellt övertas av en civil aktör under 2010.

Regeringspartierna har sagt att inga organisationsenheter inom grundorganisationen kommer att läggas ned innan valet 2010, dock får FM genomföra rationaliseringar och effektiviseringar inom nuvarande organisation.

Just nu vägs i Försvarsmaktsledningen flera olika modeller för hur och i vilken takt en de olika organisationsförändringarna ska göras.

Tidigare fanns ett antal datum under hösten 2009 när beslut om omorganisationer skulle fattas. Dessa beslutstidpunkter är sannolikt inte giltiga i nuläget, men FM väger just nu olika alternativ mot varandra.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Frågan har två delar. Dels en politisk dimension, dels en praktiskt.

Den praktiska dimensionen är att, Försvarsmaktens budget är beslutad och mer resurser inte ser ut att ges till försvaret.

Förbundet anser att rationalisering och effektivisering ska grundas på väl genomarbetade underlag och där flera alternativ tagits fram. Vidare ska det inför varje förändringsarbete göras riskanalyser ur ett arbetsmiljö- och verksamhets säkerhetsperspektiv) och dessa analyser ska omsättas i handlingsplaner samt vara en del av beslutsunderlaget.

Under 2009 har förbundet lyckats övertyga FM om att det ska göras riskanalyser som en del av underlagen för beslut om ingenjörkompanierna, GLC/NOC samt Flygbasbataljonerna. Förbundet har också tillsammans med de övriga facken anlitat en arbetstagar konsult för att utreda frågan om flygbasbat. Ombudsmän, förbundsstyrelseledamöter samt berörda Officersföreningar lägger stort engagemang på att granska, värdera och komplettera de utredningar som ska ligga till grund för beslut om förändring eller inte.

Redan nu uppfattar förbundet att detta har bidragit till varje fråga utreds ytterligare, fler alternativ granskas och tidpunkter för beslut flyttas för att underlagen ska bli bättre.

Riksdagen har beslutat att omställningen ska ske i den takt resurser frigörs. Det är viktigt att både regering och försvarsmakt är trogna den principen. För höga krav på omställningshastighet leder till dåligt underbyggda beslut, vilket riskerar minskad försvarseffekt, ineffektivt resursutnyttjande och dålig verksamhetssäkerhet.

Den **politiska dimensionen** innebär att det idag inte finns något riksdagsparti som är villigt att ge mer pengar till försvaret. Politiska besluten om den framtida inriktningen är fattade. Förbundet vill därför medverka till att de beslut som fattas av FM och regeringen blir så väl genomarbetade som möjligt.

Samtidigt som Officersförbundet strävar efter att vara en **konstruktiv part**, försöker förbundet få både politiker och FM att lyfta blicken och se till helheten: Förmågan att faktiskt försvara Sverige och stödja internationell säkerhet genom internationella insatser.

En helhet byggs på detaljerna och med dagens omställningstakt hinns ofta inte detaljerna med, vilket förbundet vill varna för.

Bland annat måste det nationella försvaret, för att vara användbart, ta hänsyn till geografiska aspekter för att kunna hävda Sveriges territoriella integritet eller i värsta fall försvara landet.

Fortsättning på sid 7

Om reduceringar inom Info-, ekonomi-, HR- och miljöfunktionerna

220 tjänster ska reduceras inom Info-, ekonomi-, HR- och miljöfunktionerna. Dessutom ska cirka 60 HR-tjänster skapas centralt. Den totala minskningen av tjänster blir sålunda cirka 160 tjänster. FM uppger syftet är att rationalisera verksamheten och spara pengar till insatsorganisationen.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Förbundet har deltagit i arbetet med omstruktureringen och samverkat beslutet.

Officersföreningarna på berörda förband har också deltagit på respektive nivå.

Huvuddelen av tjänsterna bemannas av civilanställd personal varför **få av förbundets medlemmar berörs**. Ett antal har dock varit uppsägningshotade.

Ett stort problem i detta arbete har varit förvirring mellan vilka befattningar som faktiskt finns och vilka befattningar som är planerade att finnas enligt kommande organisation.

Officersförbundet anser att:

- det finns fler lediga befattningar än vad FM anser och att fler befattningar måste öppnas för bemanning.
- pensionsersättning enligt Trygghetsavtalet ska användas för att minska övertaligheten.

Den fjärde november, i slutvarvet av LAS-omplaceringmötena, kunde förbundet övertyga FM om att båda åtgärderna ovan (att bevilja pension utifrån trygghetsavtalet och att öppna fler befattningar för bemanning) var nödvändiga och därmed drabbades ingen officer av uppsägning.

Om flytt av basbataljonerna

FM har som beslutsavsikt att samlokalisera de två basbataljonerna som idag finns på F17 i Ronneby och F21 i Luleå till Helikopterflottiljen på Malmen.

Inga beslut är fattade. FM beslutstidpunkt är i nuläget oklart.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Officersförbundet har inte sett ett sammanhållet underlag som ger ekonomisk grund för flytten, eller visar på riskbedömningar avseende verksamhetssäkerhet och arbetsmiljö.

De lokala officersföreningarna på F17 och F21, samt övriga arbetstagarorganisationer på orterna, har begärt att få se underlagen som utgör underlag för ett eventuellt beslut. Efter att de lokala fackföreningarna haft svårt att få besked vände de sig till sina centrala kanslier, bland annat Officersförbundet. Facken har beviljats finansiering från

Partsrådet för att ta in ett konsultföretag som ska göra en **utomstående granskning** av beslutsunderlagen.

Företaget heter arbetstagarconsult ATK. ATK har inte kunnat få ut erforderligt underlag för att kunna avsluta sin analys. De är därför i pausläge just nu. Men ATK har genomfört en preliminär dragning för Försvarsmakten om sin syn utifrån hittills erhållna dokument. ATK kommer att skriva rapport och avsluta sitt uppdrag då mer underlag erhållits.

Om flytt av ingenjörskompanierna i Boden

FM vill flytta de två ingenjörskompanierna i Boden till Eksjö. Även här efterlyser de lokala Officersföreningarna underlag. Inga beslut är fattade ännu och möjligheten och konsekvenserna och eventuella tillvägagångssätt av en flytt undersöks

Inga beslut är fattade. FM Beslutstidpunkt är i nuläget oklart.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

Om en flytt ska genomföras måste FM först utreda konsekvenserna och sin syn på arbetsrättsliga läget. Ingen bör

exempelvis tvingas att flytta för att sedan drabbas av nedläggningshot pga arbetsbrist på den nya orten.

Fortsättning på sid 8

Om FM gemensam ledningscentral (GLC) / Nätverksledningscentral (NOC)

Försvarsmakten vill genomföra en centralisering av ledningen av flyg-, armé och sjöstridskrafterna, samt därtill hörande digitala nätverk.

Omorganisationen är i FM-planering uppdelad i två steg. Steg ett är godkänt av riksdagen. Steg två kräver regeringens godkännande.

I steg ett har redan flygstridsledningen inordnats i en gemensam stril-bataljon med gruppering på LSS i Uppsala. Avveckling av sjöstridkompanier har inletts. Exakt tidslinjal för fortsatta beslut i steg ett är i nuläget oklart

Steg ett omfattar:

- Avveckling av sjöstridskompanier Härmösand, Malmö och Visby 2010. Samverkansenheter Visby vidmakthålls med kapacitet för samverkan dagtid.
- Avveckling av sjöstridskompani Karlskrona 2011.
- Avveckling av StriC syd, FMTM och FMLOG verksamhet i Hästveda 2012.
- Nuvarande ledningsenheter vid flygflottiljer avvecklas och omvandlas till ledningsplatser (operatörsplatser i kontors eller containermiljö (freds- och övningsanläggning)) som vidmakthålls vid F7, F 17 och F21.
- Sjöstridskompani Göteborg och Muskö vidmakthålls intill beslut om tidpunkt för införande av gemensam lägescentral med NOC.

Steg två omfattar bland annat flytt av kvarvarande SjöC, och StriC verksamheter till gemensam lägescentral med NOC med ny teknisk lösning och gemensam lokalisering.

Förbundets ståndpunkt och bedömning

De underlag som visats Officersförbundet för både steg ett och två är inte tillfyllest. FM:s egna rapporter pekar på tydliga problem bland FM Stril-personal som påverkar verksamhetssäkerheten och motivationen bland personalen. Problemen är, enligt FM:s egna rapporter knutna till omorganisationen och otydliga besked.

Officersförbundet har i samverkan krävt att en ordentlig riskbedömning görs avseende planerna. Den har precis påbörjats.

FM Beslutstidpunkt för fortsatta beslut inom steg ett är i nuläget oklart. Arbetet med att ta fram underlag till regeringen inför steg 2 är påbörjat. Förbundet kommer vara med i en referensgrupp.